

Sygn. akt I ACa 1083/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Małgorzata Wolczańska
Sędziowie :	SA Ewa Jastrzębska (spr.) SO del. Tomasz Ślęzak
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2014 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w B.

przeciwko M. Ż.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 13 maja 2013 r., sygn. akt II C 68/13

1) oddala apelację;

2) zasądza od pozwanego na rzecz powódki 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 1083/13

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna w B. wniósł o nakazanie w nakazie zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksła, aby pozwani M. R. (1), M. Ż., P. R. i M. R. (2) zapłacili solidarnie na jego rzecz kwotę 263 073,50 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 31 października 2012r. oraz koszty postępowania.

Na uzasadnienie roszczenia powód podał, że w drodze indosu nabył od (...) Sp. z o.o. w S. wypełniony weksel wystawiony przez pozwanych M. R. (1) i M. Ż. i poręczony przez pozwanych P. R. i M. R. (2).

W dniu 22 listopada 2012r. Sąd Okręgowy w Katowicach wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, sygn. akt II Nc 392/12, w którym nakazał pozwanym M. R. (1), M. Ż., P. R. i M. R. (2), aby zapłacili z weksla solidarnie na rzecz powoda kwotę 263 073,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 października 2012r. do dnia zapłaty i kosztami procesu w wysokości 10.506,00 zł (k. 13).

Pozwany M. Ż. wniósł zarzuty od powyższego nakazu, zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa w całości, nadto wniósł o unieważnienie weksla oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazał, że wierzytelność w kwocie odpowiadającej sumie wekslowej przysługująca pierwotnie (...) Sp. z o.o. w S. względem (...) powstała w okresie od 15.12.2011r. do 17.04.2012r., podczas gdy od 1.01.2011r. pozwany M. Ż. nie był już współnikiem(...) s.c., o czym (...) Sp. z o.o. została poinformowana pismem z dnia 1.06.2011r. Nadto zgłoszono zastrzeżenia odnośnie braku danych (nr dowodu osobistego, PESEL, adresu zamieszkania, adresu firmy, nr REGON, NIP) osób podpisanych na deklaracji wekslowej i wekslu (k. 25-26).

Wyrokiem z dnia 13 maja 2013r Sąd Okręgowy w Katowicach utrzymał w mocy w całości nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 22 listopada 2012 roku wydany przez Sąd Okręgowy w Katowicach w sprawie sygn. akt II Nc 392/12.

W uzasadnieniu ustalił, iż dnia 4 listopada 2010r. M. Ż. i M. R. (1), będący współnikami spółki (...) s.c. (bezsporne), wystawili weksel in blanco, poręczony przez P. R. i M. R. (2), stanowiący zabezpieczenie roszczeń przysługujących ich kontrahentowi - (...) Sp. z o.o. w S. z tytułu zawartych umów. (dowód: weksel – k. 7 -7 verte).

Decyzją Zarządu Dzielnicy P. m.st. W. z dnia 10 stycznia 2011r., na skutek zawiadomienia złożonego przez M. Ż. z dnia 7 stycznia 2011r. o zaprzestaniu wykonywania działalności gospodarczej od dnia 31 grudnia 2010r., wykreślono z ewidencji wpis dokonany w dniu 28 czerwca 2006r. dotyczący prowadzonej przez pozwanego działalności pod nazwą (...) - M. Ż. - współnik spółki cywilnej (dowód: decyzja Zarządu Dzielnicy P. m.st. W. z dnia 10 stycznia 2011r. – k. 27). W piśmie z dnia 1 czerwca 2011r. ówcześni współnicy(...)s.c. – M. R. (1) i P. R. poinformowali firmę (...) Sp. z o.o. w S., iż z dniem 1 stycznia 2011r. M. Ż. zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej i nowym współwłaścicielem został P. R. (dowód: pismo z 1.06.2011r. – k. 30). Powód nabył od (...) Sp. z o.o. w S. na zasadzie indosu przedmiotowy weksel wypełniony na sumę wekslową w wysokości 263.073,50 zł. Pismem z dnia 23 października 2012r. powód poinformował wystawców weksla - M. Ż. i M. R. (1) oraz poręczycieli wekslowych - P. R. i M. R. (2) o nabyciu weksla i wezwał dłużników do jego zapłaty w terminie do dnia 30 października 2012r. W powyższym piśmie wskazano zestawienie zobowiązań wystawców weksla, wynikających z faktur VAT oraz noty obciążeniowej wystawionych w okresie od 15 grudnia 2011r. do 17 kwietnia 2012r. (dowód: pismo powoda z dnia 23 października 2012r. –k.10). Sąd pierwszej instancji uznał za wiarygodne dokumenty przedłożone przez strony. Dokumenty te nie budziły żadnych wątpliwości, co do ich prawdziwości.

Sąd ten oddalił wniosek pozwanego o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron. Pełnomocnik powoda, rezygnując z dowodu przesłuchania, wniósł o ograniczenie ww. dowodu do wysłuchania jedynie strony pozwanej. Z kolei pełnomocnik pozwanego wyjaśnił, iż wniósł o przesłuchanie strony pozwanej na okoliczność ustalenia ewentualnych powiązań pomiędzy spółką (...) Sp. z o.o., a nabywcą weksla czyli powodem, podając jednocześnie, że pozwany nie dysponuje wiedzą w powyższym zakresie. Sąd pierwszej instancji uznając za bezcelowe przeprowadzenie ww. dowodu, oddalił wniosek pozwanego. Sąd pierwszej instancji oddalił także wniosek pozwanego o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków P. R. i K. G. na okoliczność, że spółka (...) wiedziała o zmianach personalnych w spółce cywilnej. Okoliczność ta została już stwierdzona za pomocą przedłożonego przez powoda i niekwestionowanego przez drugą stronę dokumentu – tj. pisma współników (...) s.c. z dnia 1 czerwca 2011r. Zdaniem sądu pierwszej instancji roszczenie powoda jest słuszne i zasługuje na uwzględnienie. Bezsprzeczne w sprawie jest, że pozwany M. Ż. jest wystawcą weksla in blanco, który miał zabezpieczać ewentualne roszczenia powstałe w wyniku wykonywania umów zawartych przez współników (...) s.c. z (...) Sp. z o.o. Bezsprzeczne było także, iż powód skutecznie nabył w drodze indosu przedmiotowy weksel. Spornym okazało się, czy pozwany M. Ż. ponosi osobistą odpowiedzialność za zobowiązania zaciągnięte - w opinii pozwanego - przez spółkę cywilną, a ponadto powstałe po zaprzestaniu przez pozwanego prowadzenia działalności gospodarczej.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, iż bezzasadny jest zarzut pozwanego, jakoby to spółka cywilna (...) była dłużnikiem wekslowym, z uwagi na fakt, że weksel zabezpieczał ewentualne wierzytelności przysługujące (...) Sp. z o.o. wobec ww. spółki cywilnej z tytułu realizacji umów. Tymczasem spółka cywilna nie jest podmiotem prawa cywilnego. Zatem stroną umów zawieranych z (...) Sp. z o.o. byli wspólnicy (...) s.c., a nie sama spółka. W konsekwencji, odpowiedzialność za zobowiązania wynikające z zawartych umów ponoszą jej wspólnicy.

Niezasadny jest także zdaniem sądu pierwszej instancji zarzut pozwanego dotyczący nieważności weksla z tego powodu, że osoby podpisane na wekslu nie są zidentyfikowane poprzez dane typu nr dowodu osobistego, nr PESEL, czy adres. Dla ważności weksla w omawianym zakresie wystarczy bowiem wskazanie nazwisk wystawców.

Podniósł sąd pierwszej instancji, iż zasadą jest, że każdy wspólnik odpowiada za te zobowiązania spółki, które powstały w czasie, gdy był wspólnikiem. Nie odpowiada on za zobowiązania powstałe przed jego przystąpieniem do spółki lub po jego wystąpieniu.

Zatem, gdyby powód dochodził należności wynikających bezpośrednio z faktur VAT wyszczególnionych na odwrocie pisma powoda z dnia 23 października 2012r., to pozwany mógłby bronić się zarzutem wystąpienia ze spółki przed powstaniem zobowiązania.

Tymczasem, powód dochodzi wierzytelności wynikającej z weksla.

Zgodnie z art. 17 prawa wekslowego osoby, przeciw którym dochodzi się praw z weksla, nie mogą wobec posiadacza weksla zasłaniać się zarzutami, opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz, nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika.

Nie ulega wątpliwości, że powołana norma wprowadza rygoryzm prawa wekslowego. Rygoryzm materialny przejawia się w ograniczeniu zarzutów przysługujących dłużnikowi. Dłużnik bowiem może podnieść tylko te zarzuty, które mu przysługują na podstawie powyżej cytowanego uregulowania. Inne zarzuty nie są dopuszczalne.

Zatem dłużnik może w zasadzie zgłaszać tylko zarzuty, które wynikają z treści samego weksla lub z bezpośrednich stosunków prawnych wynikających między powodem a pozwanym w procesie cywilnym. Prawo wekslowe wyłącza możliwość podnoszenia zarzutów, opartych na osobistych stosunkach dłużnika wekslowego z wystawcą i poprzednimi posiadaczami weksla. Zasada ta wynika z abstrakcyjnego i formalnego charakteru weksla. Ma ona na celu ochronę bezpieczeństwa obrotu i zarazem ułatwienie obiegu weksla. Osoba trzecia nabywająca weksel w sposób właściwy prawu wekslowemu powinna zasadniczo móc polegać, gdy chodzi o treść uzyskiwanego prawa, na tekście weksla. Szczególnego podkreślenia wymaga, że zobowiązanie wekslowe ma charakter samodzielny i abstrakcyjny, czyli niezależny od podstawy prawnej, która spowodowała jego wystawienie. Posiadacz weksla może wytoczyć na jego podstawie powództwo przeciwko wszystkim dłużnikom wekslowym, chociażby nie zawarł z nimi żadnej umowy. Dłużnik wekslowy nie odpowiada jedynie wtedy, gdy nie ma zdolności wekslowej albo jego podpis został sfałszowany. Reasumując zdaniem sądu pierwszej instancji, pozwany, podpisując weksel in blanco, zobowiązał się zapłaci kwotę, która w przyszłości miała zostać wpisana na wekslu, a odpowiadającej istniejącemu w chwili wypełnienia weksla zadłużeniu wobec (...) Sp. z o.o. Zobowiązanymi do zapłaty są osoby, których nazwiska figurują na wekslu. Powyższe jest konsekwencją abstrakcyjnego charakteru zobowiązania wekslowego, które istnieje niezależnie od „losu” czynności prawnej, której prawidłowe wykonanie zabezpiecza. Powód nie dochodzi bowiem wierzytelności, wynikającej z oznaczonych umów, lecz domaga się zapłaty z weksla, stanowiącego odrębne źródło zobowiązania.

Dlatego też zdaniem sądu pierwszej instancji fakt, że zobowiązania wobec (...) Sp. z o.o. powstały w okresie, kiedy pozwany nie był już wspólnikiem (...)s.c. jest bez znaczenia dla istnienia zobowiązania wekslowego.

Mając na uwadze powyższe- na mocy art. 496 kpc w zw. z art. 17 prawa wekslowego sąd pierwszej instancji utrzymał w całości nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 22 listopada 2012r. w stosunku do pozwanego M. Ż..

Od wyroku tego wniósł apelację pozwany. Zaskarżył wyrok w całości i zarzucił mu:

1/ naruszenie prawa procesowego to jest art. 227 w zw. z art. 233 § 1 Kpc poprzez oddalenie wniosków dowodowych pozwanego o przesłuchanie stron oraz świadka zgłoszonych na okoliczność, że nabywca weksla - powód - wiedział o treści zarzutów, jakie pozwany jako dłużnik wekslowy może podnieść wobec zbywcy weksla (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. ze stosunku podstawowego m.in. że pozwany w okresie kiedy powstały zobowiązania (...) Sp. z o.o. nie był już współnikiem spółki cywilnej (...) i uzupełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową w sytuacji, gdy okoliczność ta miała istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy,

a w konsekwencji:

2/ naruszenie prawa materialnego to jest art. 10 in fine i art. 17 in fine Prawa wekslowego poprzez ich niezastosowanie i pominięcie okoliczności towarzyszących nabyciu weksla przez powoda od zbywcy weksla (...) Sp. z o.o. podczas, gdy w świetle tych przepisów analiza takich okoliczności powinna doprowadzić do wniosku, że posiadacz (powód) nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa oraz nabywając weksel działał świadomie na szkodę dłużnika (pozwanego).

Powołując się na powyższe zarzuty wnoszę o:

1/ zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości w stosunku do pozwanego M. Ż.,

Ewentualnie:

2/ uchylenie zaskarżonego wyroku w stosunku do pozwanego M. Ż. i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd I instancji,

3/ zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za obie instancje wg norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja pozwanego M. Ż. zasadna nie jest i skutku odnieść nie może, bowiem zaskarżony wyrok ostatecznie jest trafny. Wbrew zarzutom skarżącego prawidłowo w tym stanie rzeczy sąd pierwszej instancji uwzględnił powództwo, powód dochodzi bowiem roszczenia z weksla nabytego przez powoda przez indos po wypełnieniu, a pozwany nie wykazał przesłanek z art. 17 ani z art. 10 prawa wekslowego zwalniających go od odpowiedzialności.

Na wstępie wskazać trzeba, że Sąd Apelacyjny podziela dokonane przez sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, dokonując tych ustaleń sąd pierwszej instancji wszechstronnie rozważył zebrany w sprawie materiał dowodowy, dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego nie przekroczył zasady swobodnej oceny dowodów. W szczególności prawidłowo ustalił, że weksel został nabyty przez powoda przez indos po wypełnieniu.

Wbrew zarzutom podnoszonym w apelacji nie naruszył sąd pierwszej instancji prawa procesowego w stopniu mającym wpływ na wynik sprawy nie dopuszczając dowodów z zeznań świadków wskazanych przez skarżącego oraz stron. Pozwany domagał się bowiem dopuszczenia dowodu z zeznań świadków P. R. na okoliczność, że pozwany M. Ż. nie odpowiadał za zadłużenie wobec firmy (...) wynikające z działalności spółki cywilnej (...). M. R. (1) i P. R. oraz z zeznań świadka K. G. na okoliczność, że spółka (...) zawiadamała P. S. z o.o. o zmianach personalnych w spółce cywilnej (...)s.c. Okoliczność ta została bowiem stwierdzona za pomocą przedłożonego przez powoda i niekwestionowanego przez drugą stronę dokumentu – tj. pisma współników (...) s.c. z dnia 1 czerwca 2011r. Trafnie więc sąd pierwszej instancji uznał tę okoliczność za wykazaną i nie było potrzeby przesłuchiwania na te okoliczności świadków, prowadziłoby to jedynie do przedłużenia postępowania. Wbrew jednakże zarzutom zawartym w apelacji z treści wniosku dowodowego nie wynika aby świadkowie ci mieli być słuchani na okoliczności związane z wiedzą powoda o tym czy weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową. Z treści wniosku zawartego w piśmie z dnia 11 marca 2013r (k – 80-82 akt) jednoznacznie wynika, że świadkowie ci mieli być słuchani jedynie na okoliczności już wykazane pismem z 1 czerwca 2011r. Nie miał też sąd pierwszej instancji, wbrew zarzutom skarżącego obowiązku dopuszczania dowodu z przesłuchania stron. Po pierwsze dowód z przesłuchania stron nie jest dowodem obligatoryjnym. Nadto

pełnomocnik powoda zrzekł się dowodu z przesłuchania powoda w charakterze strony, do czego miał prawo. Natomiast pełnomocnik pozwanego wprowadził wniosek o przesłuchanie strony pozwanej na okoliczność ustalenia ewentualnych powiązań pomiędzy spółką (...) Sp. z o.o., a nabywcą weksla czyli powodem, lecz jednocześnie podał, że **pozwany nie dysponuje wiedzą w tym zakresie**, zatem prawidłowo sąd pierwszej instancji uznał za bezcelowe przeprowadzenie takiego dowodu jako prowadzącego jedynie do przedłużenia postępowania i oddalił wniosek o przesłuchanie pozwanego.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia przez sąd pierwszej instancji prawa materialnego trzeba przede wszystkim podnieść, że prawidłowe są w tym stanie rzeczy ustalenia sądu pierwszej instancji, iż powód nabył weksel in blanco przez indos już po jego wypełnieniu przez spółkę (...).

W tej sytuacji pozwany mógłby się powoływać jedynie na zarzuty wynikające z jego stosunków osobistych ze spółką (...) tylko w wypadkach wskazanych w art. 17 ewentualnie art. 10 prawa wekslowego.

Zgodnie z art. 17 prawa wekslowego osoby, przeciw którym dochodzi się praw z wekslu, nie mogą wobec posiadacza zasłaniać się zarzutami, opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz, nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika.

Zarzut, iż weksel został wręczony jako gwarancyjny lub kaucyjny tylko dla zabezpieczenia określonej wierzytelności może być przez wystawcę podnoszony tylko wówczas, gdy weksel nie został puszczony w obieg. Zarzut wystawienia weksla jako gwarancyjnego lub jako kaucyjnego jest niedopuszczalny wobec osoby trzeciej, która nabyła weksel już wypełniony, chyba że w chwili nabywania weksla wiedziała o gwarancyjnym charakterze weksla i o tym, że nie zaistniało jeszcze zdarzenie uzasadniające zaspokojenie się z tego weksla. Jeżeli weksel niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosował się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy jego nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa (art. 10 prawa wekslowego). Wystawca weksla nie może natomiast powoływać się na to, iż weksel został wypełniony w sposób sprzeczny z zawartym porozumieniem, wobec osób trzecich, które nabyły ten weksel już po jego wypełnieniu i nie znały treści porozumienia. Nie wiedziały więc, że weksel wypełniono niezgodnie z zawartym porozumieniem, ani nie mogły się o tym dowiedzieć mimo dołożenia należytej staranności. Ciężar dowodu zawarcia umowy regulującej sposób wypełnienia weksla oraz wypełnienia weksla niezgodnie z umową ciąży na wekslowo zobowiązanym (patrz I. Heropolitańska, Komentarz do art. 17 prawa wekslowego, lex/el 2011).

Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 lutego 2003r, IIICKN 567/01, lex 78866, który to pogląd Sąd Apelacyjny podziela osoba nabywająca weksel własny w drodze indosu jest chroniona poprzez art. 17 prawa wekslowego przed możliwością powoływania się przez wystawcę weksla na jego stosunki osobiste z remitentem, nawet wtedy gdy w drodze przelewu nabyła od remitenta wierzytelność przysługującą mu wobec wystawcy, ze stosunku stanowiącego podstawę wystawienia weksla. Brzmienie art. 17 prawa wekslowego nie pozostawia wątpliwości, że dłużnik wekslowy nie może wobec posiadacza weksla, który nabył go w drodze indosu, zasłaniać się zarzutami opartymi na jego stosunkach osobistych z poprzednim posiadaczem weksla. Przepis ten, wyłączając dopuszczalność podnoszenia zarzutów opartych na stosunkach osobistych dłużnika z poprzednim posiadaczem weksla, ułatwia obrót wekslowy, a jednocześnie zapewnia bezpieczeństwo tego obrotu. Treść prawa nabywcy weksla jest określona w zasadzie tylko tekstem zawartym w wekslu. Skoro zaś stosunki osobiste dłużnika wekslowego nie znajdują wyrazu w tekście weksla, nie można przeciwko prawu nabywcy, podnosić zarzutów opartych na takich osobistych stosunkach. W tym właśnie wyraża się abstrakcyjny, oderwany od stosunku stanowiącego podstawę wystawienia weksla, charakter zobowiązania wekslowego. W orzecznictwie i literaturze, w związku z tym, możliwość podnoszenia zarzutów opartych na stosunku osobistym ogranicza się tylko do sytuacji, gdy dany zarzut można przeciwstawić nie każdemu wierzycielowi wekslowemu, lecz jedynie temu, który jest również osobistym wierzycielem dłużnika wekslowego, ze stosunku będącego podstawą wręczenia weksla (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z dnia 25 listopada 1963 r., III CO 56/63, OSN 1966, z. 2, poz. 12 oraz wyrok SN z dnia 21 października 1998 r., II CKN 10/98, OSNC 1999, z. 5, poz. 93). Mając na uwadze utrwaloną wykładnię art. 17 prawa wekslowego

należy uznać, że wobec posiadacza weksla własnego, który nabył go w drodze indosu, wystawca tego weksla nie może powoływać się na zarzuty, które wynikają ze stosunków osobistych łączących wystawcę z remitentem.

Natomiast wymóg świadomego działania na szkodę dłużnika wekslowego, jak zgodnie podkreśla się w literaturze, oznacza, iż nie wystarcza tylko, aby nabywca w chwili nabycia weksla wiedział o istnieniu takich zarzutów. Nacisk położyć należy na świadomość nabywcy, iż chciał on wyrządzić dłużnikowi szkodę, pozbawiając go, poprzez nabycie weksla w drodze indosu, możliwości podniesienia zarzutów. Jeżeli zaś nabycie tą drogą weksla i jego zapłata nie prowadzą do wyrządzenia nabywcy szkody, a jedynie prowadzą do wyegzekwowania od niego kwoty, którą był zobowiązany zapłacić, brak podstaw do stwierdzenia, że mamy do czynienia ze świadomym działaniem na szkodę dłużnika wekslowego w rozumieniu art. 17 prawa wekslowego.

Podobne stanowisko wyraził Sąd Najwyższy także w wyroku z dnia 10 marca 2011r VCSK 298/10 Palestra 2011/5-6/157, w którym stwierdził, iż dla zastosowania art. 17 prawa wekslowego nie wystarcza tylko wiedza nabywcy z chwili nabycia weksla o istnieniu zarzutów wobec dłużnika wekslowego, ale niezbędna jest także świadomość działania nabywcy na szkodę dłużnika wekslowego.

Z kolei w wyroku z dnia 21 04.2010r VCSK 369/09, lex 602332 Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż wskazane w art. 17 ustawy z 1936 r. Prawo wekslowe nabycie weksla świadomie na szkodę dłużnika zachodzi wtedy, gdy indosatariusz nabywając weksel działa świadomie na szkodę dłużnika tj. wiedząc o istnieniu zarzutów dłużnika wynikających ze stosunku podstawowego nabywa weksel w celu uniemożliwienia dłużnikowi podniesienia tych zarzutów. Wymagany jest zatem kwalifikowany zły zamiar i zła wiara indosatariusza.

Wbrew zatem podnoszonym przez skarżącego zarzutom nie wykazał on (a jak wyżej podkreślono to na nim z mocy art. 6 kc spoczywa ciężar dowodu), że zostały spełnione przesłanki z art. 17 prawa wekslowego pozwalające mu na powoływanie się na stosunki osobiste z wystawcą, a które to miałyby zwolnić go od odpowiedzialności z obowiązku zapłaty z weksla, a mianowicie, że powód nabywając weksel działał świadomie na szkodę dłużnika. Oddalenie wniosków dowodowych, o czym była mowa wyżej nie wpłynęło w żaden sposób na sytuację skarżącego albowiem z faktu, że spółka (...) została poinformowana, że skarżący nie jest już współnikiem spółki cywilnej (...)nie wynika, że wiedzę taką posiadał także powód i nabywając weksel działał świadomie na szkodę powoda jako dłużnika wekslowego.

Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23.10. 2008r., (VCSK 71/08, lex 485921) zarówno art. 10, jak i art. 17 prawa wekslowego nie mają na celu podważania abstrakcyjnego charakteru zobowiązania wekslowego. Jego istotą jest brak konieczności wykazania przez wierzyciela wekslowego istnienia podstawy tego zobowiązania w stosunku cywilnoprawnym łączącym wystawcę i odbiorcę weksla (remitenta). Powołane wyżej przepisy pozwalają jedynie na złagodzenie odpowiedzialności dłużników wekslowych przez umożliwienie im odwołania się w drodze wyjątku do stosunku osobistego łączącego wystawcę weksla i remitenta w drodze zarzutów dopuszczonych przez prawo wekslowe. Ich konstrukcja wpływa na rozkład ciężaru dowodu w procesie, w którym powód dochodzi należności z weksla. Przepisy te obciążają dłużnika wekslowego ciężarem udowodnienia okoliczności wymienionych w art. 10 i 17 prawa wekslowego, w celu zwolnienia się z zobowiązania wekslowego.

Przy wykładni art. 10 prawa wekslowego należy zwrócić uwagę, że przepis ten odnosi się wyłącznie do weksli In blanco, a podstawą zarzutu opartego o ten przepis może być jedynie niezgodne z porozumieniem wypełnienie takiego weksla (niezpełnego w chwili wystawienia). Przepis odwołuje się zatem do przesłanki w postaci rodzaju wystawionego weksla (in blanco) i pośrednio momentu jego wystawienia. Brak jest w nim natomiast jakiegokolwiek odesłania do kwestii związanych z chwilą wypełnienia weksla. Wykładnia językowa tego przepisu nie daje zatem podstaw do oceny, że jego hipotezą są objęte, wyłącznie weksle in blanco przeniesione na nabywcę przed ich wypełnieniem przez remitenta. Art. 10 prawa wekslowego został przewidziany przede wszystkim dla wypadków nabycia weksla In blanco wypełnionego przez remitenta, gdyż nabywca takiego weksla powinien być chroniony przed zarzutami wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem z uwagi na to, że istotne znaczenie ma dla niego treść weksla, a nie treść porozumienia łączącego dłużnika wekslowego i odbiorcę weksla, który jest jego zbywcą. Taką ochronę art. 10 prawa wekslowego uzależnia jednak **od dobrej wiary** nabywcy, co chroni w większym stopniu wystawcę weksla

in blanco. Nie można bowiem pomijać, że przy wekslach In blanco istnieje zawsze ich silny związek ze stosunkiem podstawowym.

Wbrew jednakże zarzutom podnoszonym przez pozwanego nie wykazał on także, (i - jak wyżej podniesiono - nie mógł wykazać wnioskami dowodowymi, które złożył), że istniały w tym stanie rzeczy przesłanki z art. 10 prawa wekslowego pozwalające mu na powoływanie się na zarzuty dotyczące wypełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem, a mianowicie, że powód nabył weksel w złej wierze lub, że przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa, a zgodnie z art. 6kc ciężar udowodnienia tych przesłanek także ciąży na powodzie.

Zgodnie z poglądem wyrażonym w cytowanym wyżej Komentarzu do Prawa wekslowego art. 10, I Heropolitańska, ponieważ prawo wekslowe nie definiuje dobrej lub złej wiary przy nabyciu weksla, należy zastosować art. 7 k.c., zgodnie z którym jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, przyjmuje się istnienie dobrej wiary. W złej wierze będzie zatem osoba, która powołując się na określone prawo lub stosunek prawny je uzasadniający wie, że prawo lub stosunek prawny nie istnieje, albo wprawdzie tego nie wie, ale jej braku wiedzy nie można w konkretnych okolicznościach uznać za usprawiedliwiony (K. Piasecki, Prawo..., s. 96). W przypadku weksla in blanco za nabywcę w złej wierze należy uznać osobę, która w chwili nabycia weksla wiedziała, że jej poprzednik uzupełnił weksel w sposób niezgodny z porozumieniem i to na niekorzyść tego, kto weksel podpisał, np. na wyższą sumę, z wcześniejszym terminem płatności (T. Komosa, W. Opalski, Prawo..., s. 46; I. Rosenblüth, Prawo..., s. 198; A. Szpunar, Komentarz..., s. 105) lub że indosatariusz w chwili nabywania weksla wiedział o gwarancyjnym charakterze weksla i o tym, że nie zaistniało jeszcze zdarzenie uzasadniające zaspokojenie się z tego weksla.

Zgodnie natomiast z poglądem wyrażonym w Komentarzu do prawa wekslowego I Rosenbluth, Wydawnictwo PIA PRINT s.c. Warszawa 1994, który to pogląd Sąd Apelacyjny podziela ponieważ artykuł 10 prawa wekslowego wymaga aż rażącego niedbalstwa przeto nie można pójść tak daleko, ażeby w każdym przypadku ten, który nabywa weksel już po jego wypełnieniu miał obowiązek sprawdzenia u podpisanego na wekslu czy wypełniono go zgodnie z zawartym porozumieniem, nawet mimo, iż wie, że weksel był podpisany jako weksel in blanco. Dobrą wiarę lub rażące niedbalstwo należy nadto ocenić według chwili nabycia weksla.

Skarżący powoływał się jedynie na fakt, że powód stale współpracował ze zbywcą weksla lecz wbrew zarzutom skarżącego nie sposób z tego faktu wywnioskować, że powód nabywając weksel działał w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Jak wyżej podniesiono składane przez pozwanego, a oddalone przez Sąd pierwszej instancji wnioski dowodowe nie były przydatne do wykazania okoliczności zwalniających pozwanego z odpowiedzialności.

Chybione są także zarzuty dotyczące nieważności weksla. Przede wszystkim pozwany składał jedynie zarzuty dotyczące braku danych (nr dowodu osobistego, PESEL, adresu zamieszkania, adresu firmy, nr REGON, NIP) osób podpisanych na deklaracji wekslowej i wekslu (k. 25-26), a art. 1 prawa wekslowego nie przewiduje obowiązku wskazania takich danych w treści weksla. Po wtóre całkowicie chybiony jest zarzut nieczytelności daty wystawienia weksla, data ta (a to 4 listopada 2010r.) jest czytelna. Wskazać też trzeba, że na karcie nr 7 akt znajduje się jedynie kserokopia weksla, natomiast oryginał jest złożony w sejfie sekretariatu II Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w Katowicach.

Reasumując zaskarżony wyrok uznać należy za trafny, dlatego też apelację jako pozbawioną uzasadnionych podstaw należało oddalić na mocy art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na mocy art. 98 kpc.